

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva T-643/20

**Ryanair DAC
proti
Evropski komisiji**

Sodba Splošnega sodišča (deseti razširjeni senat) z dne 19. maja 2021

„Državne pomoči – Nizozemska – Državno poroštvo za posojila in podrejeni kredit države družbi KLM v okviru pandemije COVID-19 – Začasni okvir za ukrepe državne pomoči – Sklep o nenasprotovanju – Sklep o razglasitvi pomoči za združljivo z notranjim trgov – Pomoč, ki je bila predhodno dodeljena drugi družbi iz iste skupine podjetij – Obveznost obrazložitve – Ohranitev učinkov sklepa“

1. *Ničnostna tožba – Fizične ali pravne osebe – Akti, ki se nanje neposredno in posamično nanašajo – Sklep Komisije o ugotovitvi skladnosti državne pomoči z notranjim trgov brez uvedbe formalnega postopka preiskave – Tožba zadevnih strank v smislu člena 108(2) PDEU – Dopustnost – Pogoji*
(Člen 108(2) in (3) ter člen 263, četrti odstavek, PDEU; Uredba Sveta št. 2015/1589, člen 1(h))

(Glej točke od 23 do 29.)

2. *Ničnostna tožba – Fizične ali pravne osebe – Akti, ki se nanje neposredno in posamično nanašajo – Sklep Komisije o ugotovitvi skladnosti državne pomoči z notranjim trgov brez uvedbe formalnega postopka preiskave – Tožba zadevnih strank v smislu člena 108(2) PDEU – Opredelitev predmeta tožbe – Tožba zaradi varstva procesnih pravic zadevnih strank – Razlogi, ki se jih lahko uveljavlja*
(Člen 108(2) in člen 263, četrti odstavek, PDEU; Uredba Sveta št. 2015/1589, člen 1(h))

(Glej točki 30 in 31.)

3. *Akti institucij – Obrazložitev – Obveznost – Obseg – Sklep Komisije na področju državnih pomoči – Sklep o neuvedbi formalnega postopka preiskave – Kratek povzetek razlogov, na podlagi katerih je Komisija ugotovila, da ni resnih težav pri presoji združljivosti zadevne pomoči z notranjim trgov – Neupoštevanje vpliva pomoči, ki je bila predhodno dodeljena drugi družbi, ki je del iste skupine podjetij kot prejemnik pomoči – Nezadostna obrazložitev*
(Členi 107(1), 108(2) in 296 PDEU)

(Glej točke 36, od 38 do 43, 71 in 72.)

4. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Prepoved – Odstopanja – Pomoči, ki jih je mogoče šteti za združljive z notranjim trgom – Diskrecijska pravica Komisije – Opredelitev prejemnika dveh pomoči, dodeljenih družbama, ki sta del iste skupine podjetij – Pojem gospodarske enote*
(Člen 107(1)(c) PDEU; Obvestilo Komisije 2016/C 262/01, točka 11)

(Glej točke od 43 do 67.)

5. *Akti institucij – Obrazložitev – Obveznost – Obseg – Sklep Komisije na področju državnih pomoči – Odprava pomanjkljivosti v obrazložitvi med sodnim postopkom – Nedopustnost*
(Členi 107(1), 108(2) in 296 PDEU)

(Glej točko 66.)

6. *Ničnostna tožba – Sodba o razglasitvi ničnosti – Učinki – Omejitev s strani sodišča Unije – Ohranitev učinkov izpodbijanega akta do njegove nadomestitve – Utemeljitev iz razlogov pravne varnosti*
(Člen 264, drugi odstavek, PDEU)

(Glej točke od 79 do 84.)

Povzetek

Splošno sodišče je zaradi nezadostne obrazložitve razglasilo ničnost sklepa Evropske komisije o odobritvi finančne pomoči Nizozemske letalski družbi KLM v okviru pandemije COVID-19. Vendar je Splošno sodišče glede na posebej škodljive učinke pandemije za nizozemsko gospodarstvo učinke razglasitve ničnosti zadržalo, dokler Komisija ne sprejme novega sklepa.

Kraljevina Nizozemska je junija 2020 Evropski komisiji priglasila državno pomoč letalski družbi KLM, hčerinski družbi holdinške družbe Air France-KLM. Priglašena pomoč, katere skupni proračun je znašal 3,4 milijarde EUR, je obsegala, prvič, državno poroštvo za posojilo, ki bi ga tej družbi odobril konzorcij bank, in drugič, državno posojilo. Kraljevina Nizozemska je s tem posredovanjem želela začasno zagotoviti likvidna sredstva, ki jih je družba KLM potrebovala za soočanje z negativnimi posledicami pandemije COVID-19. Kraljevina Nizozemska je namreč glede na pomen družbe KLM za njeno gospodarstvo in letalsko pokrivanje menila, da bi stečaj te družbe še povečal resno motnjo v gospodarstvu, ki jo povzroča ta pandemija.

Komisija je 4. maja 2020 za združljivo z notranjim trgom že razglasila individualno pomoč, ki jo je Francoska republika družbi Air France, drugi hčerinski družbi holdinške družbe Air France-KLM, dodelila v obliki državnega poroštva in posojila delničarja v skupnem znesku 7 milijard EUR¹. Namen tega ukrepa pomoči je bil financiranje takojšnjih likvidnostnih potreb družbe Air France.

¹ Sklep Komisije C(2020) 2983 final z dne 4. maja 2020 v zvezi z državno pomočjo SA.57082 (2020/N) – Francija – COVID-19: začasni okvir, [člen 107(3)(b) PDEU] – Poroštvo in posojilo delničarja družbi Air France (v nadaljevanju: sklep Air France).

Komisija, ki je štela, da priglašena pomoč družbi KLM pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, je to pomoč preučila glede na svoje sporočilo z dne 19. marca 2020, naslovljeno „Začasni okvir za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu COVID-19“². Komisija je s sklepom z dne 13. julija 2020 to pomoč razglasila za združljivo z notranjim trgov v skladu s členom 107(3)(b) PDEU³. V skladu s to določbo se pomoč za odpravljanje resne motnje v gospodarstvu države članice pod določenimi pogoji lahko šteje za združljivo z notranjim trgov.

Letalska družba Ryanair je vložila tožbo za razglasitev ničnosti tega sklepa, ki ji je deseti razširjeni senat Splošnega sodišča, ki je tožbo obravnaval po hitrem postopku, ugodil, pri čemer je učinke razglasitve ničnosti zadržal, dokler Komisija ne sprejme novega sklepa. Splošno sodišče je v sodbi pojasnilo obseg obveznosti obrazložitve Komisije, kadar ta pomoč, dodeljeno hčerinski družbi holdinške družbe, razglasi za združljivo z notranjim trgov, čeprav je druga hčerinska družba iste holdinške že prejela podobno pomoč.

Presoja Splošnega sodišča

Družba Ryanair se je v utemeljitev ničnostne tožbe med drugim sklicevala na kršitev obveznosti obrazložitve s strani Komisije, ker naj ta ne bi navedla razlogov, iz katerih pomoč, ki je bila predhodno dodeljena družbi Air France, ni vplivala na oceno združljivosti pomoči, sprejete v korist družbe KLM, z notranjim trgov, čeprav sta Air France in KLM hčerinski družbi iste holdinške družbe.

Splošno sodišče je v zvezi s tem najprej pojasnilo, da je predhodno sprejet sklep o pomoči, dodeljeni družbi Air France, element konteksta, ki ga je treba upoštevati pri preučitvi, ali obrazložitev izpodbijanega sklepa izpolnjuje zahteve iz člena 296 PDEU. Poleg tega mora Komisija, če se je treba bati učinkov kopičenja državnih pomoči v isti skupini na konkurenco, posebej pazljivo preučiti povezave med družbami iz navedene skupine, da bi preverila, ali se lahko te pri uporabi pravil o državni pomoči štejejo za eno gospodarsko enoto in torej za enega prejemnika⁴.

Glede na ta pojasnila je Splošno sodišče poudarilo, da izpodbijani sklep ne vsebuje niti elementov v zvezi z lastniško strukturo družb Air France in KLM niti informacij o funkcionalnih, gospodarskih in strukturnih povezavah med holdinško družbo Air France-KLM in njenima hčerinskima družbama, čeprav je iz njega razvidno, da je holdinška družba vključena v dodelitev in upravljanje tako pomoči družbi KLM kot družbi Air France. V izpodbijanem sklepu ni naveden niti morebitni obstoj kakršnega koli mehanizma, ki bi preprečeval, da bi pomoč, dodeljena družbi Air France prek holdinške družbe Air France-KLM, prav prek holdinške družbe koristila družbi KLM in obratno.

² Sporočilo Komisije o začasnem okviru za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu COVID-19 (UL 2020, C 91 I, str. 1), kakor je bilo spremenjeno 3. aprila 2020 (UL 2020, C 112, str. 1), 13. maja 2020 (UL 2020, C 218, str. 3) in 29. junija 2020 (UL 2020, C 218, str. 3) (v nadaljevanju: začasni okvir).

³ Sklep Komisije C(2020) 4871 final v zvezi z državno pomočjo SA.57116 (2020/N) – Nizozemska – COVID-19: Državno poroštvo in posojilo družbi KLM (UL 2020, C 355, str. 1; v nadaljevanju: izpodbijani sklep).

⁴ V skladu s točko 11 Obvestila Komisije o pojmu državne pomoči po členu 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL 2016, C 262, str. 1) se lahko pri uporabi pravil o državni pomoči več ločenih pravnih subjektov šteje za eno gospodarsko enoto. V ta namen je treba upoštevati nadzorni delež ter druge funkcionalne, gospodarske in strukturne povezave.

V tem okviru je Splošno sodišče kot nedopustna zavržlo pojasnila, ki jih je Komisija prvič podala na obravnavi, da bi dokazala, da pomoč, ki je bila predhodno dodeljena družbi Air France, ni mogla koristiti družbi KLM. Poleg tega, čeprav ima Komisija široko diskrecijsko pravico pri ugotavljanju, ali je treba družbe, ki so del skupine, za namene uporabe sheme državnih pomoči šteti za gospodarsko enoto, v izpodbijanem sklepu ni dovolj jasno in natančno navedla vseh upoštevni dejanskih in pravnih elementov, ki jih je treba upoštevati pri presoji zapletenega položaja, za katerega je značilna vzporedna dodelitev dveh državnih pomoči dvema hčerinskima družbama iste holdinške družbe, ki je poleg tega vključena v dodelitev in upravljanje navedenih pomoči.

Poleg tega Splošno sodišče glede na nezadostno obrazložitev izpodbijanega sklepa ni moglo preveriti niti potrebnosti in sorazmernosti pomoči niti spoštovanja pogojev glede kumulacije in zgornje meje, določenih v točki 25(d) in točki 27(d) začasnega okvira⁵. Iz istih razlogov Splošno sodišče ni moglo preveriti, ali je bila Komisija soočena z resnimi težavami pri presoji združljivosti zadevne pomoči z notranjim trgov.

Zato je Splošno sodišče štelo, da je Komisija s tem, da se je omejila na ugotovitev, da je na eni strani upravičenec zadevnega ukrepa bila družba KLM in da so na drugi nizozemski organi potrdili, da financiranja, dodeljenega družbi KLM, ne bo uporabila družba Air France, izpodbijanega sklepa ni pravno zadostno obrazložila in da ta nezadostna obrazložitev povzroči razglasitev njegove ničnosti.

Vendar je Splošno sodišče glede na to, da ta razglasitev ničnosti izhaja iz nezadostne obrazložitve izpodbijanega sklepa in da bi takojšnje izpodbijanje prejetja denarnih zneskov, določenih s priglašnim ukrepom pomoči, imelo posebej škodljive posledice za gospodarstvo in letalsko pokrivanje Nizozemske v gospodarskem in socialnem okviru, ki ga že zaznamuje huda motnja v gospodarstvu zaradi pandemije COVID-19, odločilo, da učinke razglasitve ničnosti izpodbijanega sklepa zadrži, dokler Komisija ne sprejme novega sklepa.

⁵ V skladu s točko 25(d)(i) začasnega okvira se državne pomoči v obliki novih državnih poroštev za posojila štejejo za združljive z notranjim trgovom na podlagi člena 107(3)(b) PDEU, če za posojila, ki zapadejo po 31. decembru 2020, znesek glavnice posojila na prejemnika ne presega dvojnega zneska letne mase plač prejemnika za leto 2019 ali za zadnje razpoložljivo leto. Enak prag se v skladu s točko 27(d)(i) navedenega okvira uporablja za državne pomoči v obliki subvencij za javna posojila.